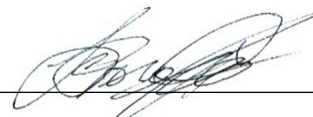

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. М.І. ПИРОГОВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
лікувальної роботи **проф. Погорілий В.В.**

« 01 » вересня 2025р.

ВК-4.35, ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ
(назва навчальної дисципліни)

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ
навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

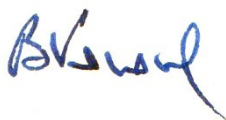
галузі знань **I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення**
(шифр і назва галузі знань)
спеціальності **I2 Медицина**
(код і найменування спеціальності)
мова навчання **українська**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова, відділ аспірантури, докторантури

Список літератури з дитячої хірургії для аспірантів 27.08.2025р. - 9 с.

Обговорено на засіданні №1 кафедри дитячої хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова 26.08.2025р. та рекомендовано для затвердження методичній раді хірургічних дисциплін.

Зав. кафедрою дитячої хірургії
ВНМУ ім. М.І. Пирогова

проф. Коноплицького В.С.

Схвалено та затверджено на методичній раді хірургічних дисциплін Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова 29.08.2025р., протокол №1.

Учений секретар методичної ради
хірургічних дисциплін ВНМУ ім. М.І. Пирогова

доц. Превар А.П.

Основна література

1. Aeddula NR, Baradhi KM. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing; Treasure Island (FL): May 22, 2023. Reflux Nephropathy.
2. Al Aaraj MS, Badreldin AM. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing; Treasure Island (FL): Jul 10, 2023. Ureteropelvic Junction Obstruction.
3. Al Amin ASM, Carter KR. Polydactyly(Archived). 2023 Aug 8. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. PMID: 32965966.
4. Anand S, Leslie SW, Lotfollahzadeh S. Epispadias. [Updated 2024 Apr 21]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563180/>
5. Anand S, Lotfollahzadeh S. Bladder Exstrophy. [Updated 2023 Jun 3]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563156/>
6. Anand S, Lotfollahzadeh S. Hypospadias Urogenital Reconstruction. [Updated 2023 Jun 3]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK564407/>
7. Antunes C, Tian C, Copelin II EL. Upper Gastrointestinal Bleeding. [Updated 2024 Aug 17]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470300/>
8. Arundel P, Bishop N. Medical Management for Fracture Prevention in Children with Osteogenesis Imperfecta. *Calcif Tissue Int.* 2024 Dec;115(6):812-827. doi: 10.1007/s00223-024-01202-7. Epub 2024 Mar 29. PMID: 38553634; PMCID: PMC11606989.
9. Ayas MS, Kalkışım M, Turgut MC, Dincer R, Aslan O, Öner K, Köse A. Analysis of Clinical Outcomes in Pediatric Distal Tibia Triplanar Fractures Treated Surgically and Conservatively. *Cureus.* 2021 Dec;13(12):e20723.
10. Aydingoz U. Imaging Osteomyelitis: An Update. *Rofo.* 2023 Apr;195(4):297-308. English. doi: 10.1055/a-1949-7641. Epub 2023 Feb 1. Erratum in: *Rofo.* 2023 Apr;195(4):e2. doi: 10.1055/a-2051-1885. PMID: 36724804.
11. Baddam S, Burns B. Systemic Inflammatory Response Syndrome. 2025 Jun 20. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. PMID: 31613449.
12. Bjorklund A, Resch J, Slusher T. Pediatric Shock Review. *Pediatr Rev.* 2023 Oct 1;44(10):551-565. doi: 10.1542/pir.2022-005630. PMID: 37777656.
13. Bragg BN, Kong EL, Leslie SW. Paraphimosis. [Updated 2023 May 30]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK459233/>
14. Carocci K, Leslie SW, Hughes EC, et al. Balanitis Xerotica Obliterans (Male Penile Lichen Sclerosus) [Updated 2024 Dec 11]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK567770/>
15. Chamli A, Aggarwal P, Jamil RT, et al. Hemangioma. [Updated 2023 Jun 12]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK538232/>
16. Chaudhary SM, Singh A, Chavan M, Das A, Bathvar PK. Uncommon, overlooked and underreported causes of upper gastrointestinal bleeding. *Intractable Rare Dis Res.* 2023 Feb;12(1):13-21. doi: 10.5582/irdr.2022.01128. PMID: 36873674; PMCID: PMC9976090.
17. DiGregorio AM, Alvey H. Gastrointestinal Bleeding. [Updated 2023 Jun 5]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537291/>
18. Donaire AE, Mendez MD. Hypospadias. [Updated 2023 Jul 31]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK482122/>
19. Durer S, Gasalberti DP, Shaikh H. Ewing Sarcoma. [Updated 2024 Jan 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK559183/>

20. Favre NM, Powers KF, Viola FC, Carr MM. Foreign Body Aspiration Complicated by Pneumothorax in Children: HCUP-KID Perspective. *Ann Otol Rhinol Laryngol*. 2023 Oct;132(10):1222-1227. doi: 10.1177/00034894221140775. Epub 2022 Dec 29. PMID: 36582149.
21. Galos F, Ionescu MI, Mirea MDL, Boboc AA, Ioan A, Boboc C. Trends in Upper Gastrointestinal Bleeding in Children: The Impact of *Helicobacter pylori* Infection and Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drug Use. *Antibiotics (Basel)*. 2024 Aug 10;13(8):752. doi: 10.3390/antibiotics13080752. PMID: 39200052; PMCID: PMC11350693.
22. Georgiadis AG, Gannon NP. Park-Harris Lines. *J Am Acad Orthop Surg*. 2022 Dec 01;30(23):e1483-e1494.
23. Goldman RD. Spontaneous pneumothorax in children. *Can Fam Physician*. 2020 Oct;66(10):737-738. PMID: 33077450; PMCID: PMC7571650.
24. González R, Urbano J, López-Herce J. Resuscitating the macro- vs. microcirculation in septic shock. *Curr Opin Pediatr*. 2024 Jun 1;36(3):274-281. doi: 10.1097/MOP.0000000000001345. Epub 2024 Mar 4. PMID: 38446225.
25. Greenwood AC, Arora RD, Shaikh H. Osteosarcoma (Osteogenic Sarcoma) [Updated 2024 Dec 11]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563177/>
26. Gundrathi J, Cunha B, Tiwari V, et al. Congenital Torticollis. [Updated 2024 Mar 20]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK549778/>
27. Gupta S, Sankar J. Advances in Shock Management and Fluid Resuscitation in Children. *Indian J Pediatr*. 2023 Mar;90(3):280-288. doi: 10.1007/s12098-022-04434-3. Epub 2023 Jan 30. PMID: 36715864; PMCID: PMC9885414.
28. Habusta SF, Mabrouk A, Gregush RE. Septic Arthritis of the Pediatric Hip. [Updated 2023 Aug 14]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK459284/>
29. Haseer Koya H, Paul M. Shock. [Updated 2023 Jul 24]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK531492/>
30. Haydel MJ, Weisbrod LJ, Saeed W. Pediatric Head Trauma. [Updated 2024 Feb 16]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537029/>
31. Heistein JB, Acharya U, Mukkamalla SKR. Malignant Melanoma. [Updated 2024 Feb 17]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK470409/>
32. Hinkley JR, Fallahi AKM. Syndactyly. [Updated 2022 Sep 18]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK557704/>
33. Huerta CT, Saberi RA, Gilna GP, Ramsey WA, Kodia K, Parreco J, Thorson CM, Sola JE, Perez EA. Primary Spontaneous Pneumothorax Outcomes in Children: A National Analysis. *Innovations (Phila)*. 2023 Mar-Apr;18(2):175-184. doi: 10.1177/15569845231166929. Epub 2023 Apr 12. PMID: 37042098.
34. James D, Pennardt AM. Trauma Care Principles. 2023 May 31. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. PMID: 31613537.
35. Jhaveri V, Vali P, Giusto E, Singh Y, Lakshminrusimha S. Pneumothorax in a term newborn. *J Perinatol*. 2024 Apr;44(4):465-471. doi: 10.1038/s41372-024-01899-2. Epub 2024 Feb 26. PMID: 38409329.
36. Joyce T, Gossman W, Huecker MR. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing; Treasure Island (FL): May 22, 2023. Pediatric Abusive Head Trauma.

37. Kaplan RL. Neonatal Mastitis: Clinical Presentation and Approach to Evaluation and Management. *Pediatr Emerg Care.* 2024 Dec 1;40(12):920-921. doi: 10.1097/PEC.0000000000003281. PMID: 39591397.
38. Kaplan RL. Omphalitis: Clinical Presentation and Approach to Evaluation and Management. *Pediatr Emerg Care.* 2023 Mar 1;39(3):188-189. doi: 10.1097/PEC.0000000000002918. PMID: 36853079.
39. Kaseb H, Kuhn J, Gasalberti DP, et al. Rhabdomyosarcoma. [Updated 2024 Feb 12]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK507721/>
40. Kelder TP, van Asselt KM, NavasCañete A, van der Aa LB, Buddingh EP, Renes JS. Een zuigeling met een gecompliceerde navelontsteking [An infant with a complicated infection of the umbilicus]. *Ned Tijdschr Geneesk.* 2022 May 4;166:D6340. Dutch. PMID: 35736383.
41. Kirkpatrick JJ, Leslie SW. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing; Treasure Island (FL): May 30, 2023. Horseshoe Kidney.
42. Kozlov VM, Schedl A. Duplex kidney formation: developmental mechanisms and genetic predisposition. *F1000Res.* 2020;9
43. Le C, Thomas A, Lui F. Neurofibromatosis. [Updated 2025 May 4]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK459329/>
44. Lee EP, Wu HP, Chan OW, Lin JJ, Hsia SH. Hemodynamic monitoring and management of pediatric septic shock. *Biomed J.* 2022 Feb;45(1):63-73. doi: 10.1016/j.bj.2021.10.004. Epub 2021 Oct 12. PMID: 34653683; PMCID: PMC9133259.
45. Lescay HA, Jiang J, Leslie SW, et al. Anatomy, Abdomen and Pelvis Ureter. [Updated 2024 May 5]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK532980/>
46. Leslie SW, Sajjad H, Murphy PB. Wilms Tumor. [Updated 2023 May 30]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK442004/>
47. Lewis D, Vaidya R. Congenital and Infantile Hepatic Hemangioma. [Updated 2023 Jun 12]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK518988/>
48. Libretti S, Aeddula NR. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing; Treasure Island (FL): Feb 16, 2023. Embryology, Genitourinary.
49. Lotfollahzadeh S, Leslie SW, Aeddula NR. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing; Treasure Island (FL): Apr 30, 2024. Vesicoureteral Reflux.
50. Mahapatra S, Challagundla KB. Neuroblastoma. [Updated 2023 Jul 10]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK448111/>
51. Marsden NJ, Tuma F. Polytraumatized Patient. [Updated 2023 Jul 3]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554426/>
52. McPhee AS, Stormont G, McKay AC. Phimosis. [Updated 2023 Aug 8]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK525972/>
53. Menon K, Schlapbach LJ, Akech S, Argent A, Biban P, Carrol ED, Chiotos K, Jobayer Chisti M, Evans IVR, Inwald DP, Ishimine P, Kissoon N, Lodha R, Nadel S, Oliveira CF, Peters M, Sadeghirad B, Scott HF, de Souza DC, Tissieres P, Watson RS, Wiens MO, Wynn JL, Zimmerman JJ, Sorce LR; Pediatric Sepsis Definition Taskforce of the Society of Critical Care Medicine. Criteria for Pediatric Sepsis-A Systematic Review and Meta-Analysis by the Pediatric Sepsis Definition Taskforce. *Crit Care Med.* 2022 Jan 1;50(1):21-36. doi: 10.1097/CCM.0000000000005294. PMID: 34612847; PMCID: PMC8670345.
54. Meseeha M, Attia M. Proctitis and Anusitis. [Updated 2023 Aug 8]. In: StatPearls [Internet].

- Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK430892/>
55. Meyers AL, Taqi M, Marquart MJ. Pediatric Physical Injuries Overview. [Updated 2024 Oct 1]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK560546/>
  56. Minghinelli FE, Marquez YB, Pipolo DO, Recalde RJ, Mantese B, Rugilo C. "Ping-pong" fracture: An exclusive entity of neonates and infants? A case analysis and literature review. *Surg Neurol Int.* 2023;14:170.
  57. Momodu II, Savaliya V. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing; Treasure Island (FL): Jul 3, 2023. Septic Arthritis.
  58. Nandhagopal T, Tiwari V, De Cicco FL. Developmental Dysplasia of the Hip. [Updated 2024 May 4]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK563157/>
  59. Neff LP, Beckwith MA, Russell RT, Cannon JW, Spinella PC. Massive Transfusion in Pediatric Patients. *Clin Lab Med.* 2021 Mar;41(1):35-49. doi: 10.1016/j.cll.2020.10.003. Epub 2020 Dec 15. PMID: 33494884.
  60. Owensby S, Taylor K, Wilkins T. Diagnosis and management of upper gastrointestinal bleeding in children. *J Am Board Fam Med.* 2015 Jan-Feb;28(1):134-45. doi: 10.3122/jabfm.2015.01.140153. PMID: 25567834.
  61. Özdülger A. Thoracic trauma in children. *Turk Gogus Kalp Damar Cerrahisi Derg.* 2024 Feb 5;32(Suppl1):S21-S28. doi: 10.5606/tgkdc.dergisi.2024.25746. PMID: 38584786; PMCID: PMC10995687.
  62. Ozkale Yavuz O, Ayaz E, Ozcan HN, Oguz B, Haliloglu M. Spontaneous pneumothorax in children: a radiological perspective. *Pediatr Radiol.* 2024 Oct;54(11):1864-1872. doi: 10.1007/s00247-024-06053-w. Epub 2024 Sep 16. PMID: 39283326.
  63. Patel JM. Multisystem Inflammatory Syndrome in Children (MIS-C). *Curr Allergy Asthma Rep.* 2022 May;22(5):53-60. doi: 10.1007/s11882-022-01031-4. Epub 2022 Mar 22. PMID: 35314921; PMCID: PMC8938222.
  64. Patel S, Singh P. Emergency department diagnosis and management of skin and soft-tissue infections in children. *Pediatr Emerg Med Pract.* 2025 Apr 1;22(4):1-20. PMID: 40112148.
  65. Pederiva F, Rothenberg SS, Hall N, Ijsselstijn H, Wong KKY, von der Thüsen J, Ciet P, Achiron R, Pio d'Adamo A, Schnater JM. Congenital lung malformations. *Nat Rev Dis Primers.* 2023 Nov 2;9(1):60. doi: 10.1038/s41572-023-00470-1. PMID: 37919294.
  66. Perkins OS, Leslie SW, Cortes S. Balanoposthitis. [Updated 2024 May 6]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK553050/>
  67. Piccirillo M, Pucinischi V, Mennini M, Strisciuglio C, Iannicelli E, Giallorenzi MA, Furio S, Ferretti A, Parisi P, Di Nardo G. Gastrointestinal bleeding in children: diagnostic approach. *Ital J Pediatr.* 2024 Jan 23;50(1):13. doi: 10.1186/s13052-024-01592-2. PMID: 38263189; PMCID: PMC10807079.
  68. Puckett Y, Wilson AM, Farci F, et al. Melanoma Pathology. [Updated 2024 Jul 2]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK459367/>
  69. Qiu X, Lei YP, Zhou RX. SIRS, SOFA, qSOFA, and NEWS in the diagnosis of sepsis and prediction of adverse outcomes: a systematic review and meta-analysis. *Expert Rev Anti Infect Ther.* 2023 Jul-Dec;21(8):891-900. doi: 10.1080/14787210.2023.2237192. Epub 2023 Jul 18. PMID: 37450490.
  70. Ramos-Jimenez RG, Leeper C. Hemostatic Resuscitation in Children. *Transfus Med Rev.* 2021 Oct;35(4):113-117. doi: 10.1016/j.tmr.2021.06.008. Epub 2021 Aug 26. PMID: 34716083.

71. Ranjit S, Kissoon N, Argent A, Inwald D, Ventura AMC, Jaborinsky R, Sankar J, de Souza DC, Natraj R, De Oliveira CF, Samransamruajkit R, Jayashree M, Schlapbach LJ. Haemodynamic support for paediatric septic shock: a global perspective. *Lancet Child Adolesc Health*. 2023 Aug;7(8):588-598. doi: 10.1016/S2352-4642(23)00103-7. Epub 2023 Jun 21. Erratum in: *Lancet Child Adolesc Health*. 2024 Feb;8(2):e1. doi: 10.1016/S2352-4642(24)00002-6. PMID: 37354910.
72. Regaieg C, Thabet AB, Kolsi N, Sellami K, Turki H, Charfi M, Hmida N. Congenital liquified subcutaneous fat necrosis in a newborn: an unusual case. *Dermatol Online J*. 2024 Mar 15;30(1). doi: 10.5070/D330163295. PMID: 38762865.
73. Rehman S, Ahmed D. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing; Treasure Island (FL): Aug 8, 2023. Embryology, Kidney, Bladder, and Ureter.
74. Russell RT, Esparaz JR, Beckwith MA, Abraham PJ, Bembea MM, Borgman MA, Burd RS, Gaines BA, Jafri M, Josephson CD, Leeper C, Leonard JC, Muszynski JA, Nicol KK, Nishijima DK, Stricker PA, Vogel AM, Wong TE, Spinella PC. Pediatric traumatic hemorrhagic shock consensus conference recommendations. *J Trauma Acute Care Surg*. 2023 Jan 1;94(1S Suppl 1):S2-S10. doi: 10.1097/TA.0000000000003805. Epub 2022 Oct 17. PMID: 36245074; PMCID: PMC9805499.
75. Russell RT, Leeper CM, Spinella PC. Damage-control resuscitation in pediatric trauma: What you need to know. *J Trauma Acute Care Surg*. 2023 Oct 1;95(4):472-480. doi: 10.1097/TA.0000000000004081. Epub 2023 Jun 12. PMID: 37314396.
76. Sananta P, Lesmana A, Alwy Sugiarto M. Growth plate injury in **children**: Review of literature on PubMed. *J Public Health Res*. 2022 Jul;11(3):22799036221104155.
77. Sanchez-Pinto LN, Bennett TD, DeWitt PE, Russell S, Rebull MN, Martin B, Akech S, Albers DJ, Alpern ER, Balamuth F, Bembea M, Chisti MJ, Evans I, Horvat CM, Jaramillo-Bustamante JC, Kissoon N, Menon K, Scott HF, Weiss SL, Wiens MO, Zimmerman JJ, Argent AC, Sorce LR, Schlapbach LJ, Watson RS; Society of Critical Care Medicine Pediatric Sepsis Definition Task Force; Biban P, Carrol E, Chiotos K, Flauzino De Oliveira C, Hall MW, Inwald D, Ishimine P, Levin M, Lodha R, Nadel S, Nakagawa S, Peters MJ, Randolph AG, Ranjit S, Souza DC, Tissieres P, Wynn JL. Development and Validation of the Phoenix Criteria for Pediatric Sepsis and Septic Shock. *JAMA*. 2024 Feb 27;331(8):675-686. doi: 10.1001/jama.2024.0196. PMID: 38245897; PMCID: PMC10900964.
78. Schlapbach LJ, Watson RS, Sorce LR, Argent AC, Menon K, Hall MW, Akech S, Albers DJ, Alpern ER, Balamuth F, Bembea M, Biban P, Carrol ED, Chiotos K, Chisti MJ, DeWitt PE, Evans I, Flauzino de Oliveira C, Horvat CM, Inwald D, Ishimine P, Jaramillo-Bustamante JC, Levin M, Lodha R, Martin B, Nadel S, Nakagawa S, Peters MJ, Randolph AG, Ranjit S, Rebull MN, Russell S, Scott HF, de Souza DC, Tissieres P, Weiss SL, Wiens MO, Wynn JL, Kissoon N, Zimmerman JJ, Sanchez-Pinto LN, Bennett TD; Society of Critical Care Medicine Pediatric Sepsis Definition Task Force. International Consensus Criteria for Pediatric Sepsis and Septic Shock. *JAMA*. 2024 Feb 27;331(8):665-674. doi: 10.1001/jama.2024.0179. PMID: 38245889; PMCID: PMC10900966.
79. Schwarz CE, Dempsey EM. Management of Neonatal Hypotension and Shock. *Semin Fetal Neonatal Med*. 2020 Oct;25(5):101121. doi: 10.1016/j.siny.2020.101121. Epub 2020 May 21. PMID: 32473881.
80. Soriano RM, Penfold D, Leslie SW. StatPearls [Internet]. StatPearls Publishing; Treasure Island (FL): Jul 24, 2023. Anatomy, Abdomen and Pelvis: Kidneys.
81. Spaggiari V, Passini E, Crestani S, Roversi MF, Bedetti L, Rossi K, Lucaccioni L, Baraldi C, Della Casa Muttini E, Lugli L, Iughetti L, Berardi A. Neonatal septic shock, a focus on first line interventions. *Acta Biomed*. 2022 Jul 1;93(3):e2022141. doi: 10.23750/abm.v93i3.12577. PMID: 35775767; PMCID: PMC9335427.

82. Stewart S, Fraser JA, Rentea RM, Aguayo P, Juang D, Fraser JD, Snyder CL, Hendrickson RJ, Oyetunji TA, St Peter SD. Management of Primary Spontaneous Pneumothorax in Children: A Single Institution Protocol Analysis. *J Pediatr Surg.* 2023 Aug;58(8):1446-1449. doi: 10.1016/j.jpedsurg.2022.12.034. Epub 2023 Jan 30. PMID: 36803908.
83. Sur LM, Armat I, Sur G, Tisa IB, Bordea MA, Lupan I, Samasca G, Lazar C. Practical Aspects of Upper Gastrointestinal Bleeding in Children. *J Clin Med.* 2023 Apr 17;12(8):2921. doi: 10.3390/jcm12082921. PMID: 37109257; PMCID: PMC10145382.
84. Thatayatikom A, Modica R, De Leucio A. Juvenile Idiopathic Arthritis. [Updated 2023 Jan 16]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK554605/>
85. Wang Z, He Y, Zhang X, Luo Z. Prognostic accuracy of SOFA and qSOFA for mortality among children with infection: a meta-analysis. *Pediatr Res.* 2023 Mar;93(4):763-771. doi: 10.1038/s41390-022-02213-6. Epub 2022 Jul 28. PMID: 35902704.
86. Wiltrakis SM, Jaggi P, Lu L, Jain S. Optimizing Antibiotic Treatment of Skin Infections in Pediatric Emergency and Urgent Care Centers. *Pediatrics.* 2022 Oct 1;150(4):e2021053197. doi: 10.1542/peds.2021-053197. PMID: 36073197.
87. Wray AA, Velasquez J, Leslie SW, et al. Balanitis. [Updated 2024 Aug 31]. In: StatPearls [Internet]. Treasure Island (FL): StatPearls Publishing; 2025 Jan-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK537143/>
88. Yadav KK, Awasthi S. Childhood Pneumonia: What's Unchanged, and What's New? *Indian J Pediatr.* 2023 Jul;90(7):693-699. doi: 10.1007/s12098-023-04628-3. Epub 2023 May 19. PMID: 37204597; PMCID: PMC10196299.
89. Zhao C, Xin MY, Li J, Zhao JF, Wang YJ, Wang W, Gao Q, Chen J, Wang QW, Jin YP. Comparing the precision of the pSOFA and SIRS scores in predicting sepsis-related deaths among hospitalized children: a multi-center retrospective cohort study. *World J Emerg Med.* 2022;13(4):259-265. doi: 10.5847/wjem.j.1920-8642.2022.060. PMID: 35837567; PMCID: PMC9233967.
90. Русак П.С. Вади розвитку черевної стінки у дітей / П.С. Русак, В.С. Коноплицький, О.Д. Фофанов. - Житомир: «Полісся», 2020. - 148 с.
91. Сілка Ю.В. Медична ембріологія з основами тератології/ Сілка Ю.В., Веропотвелян М.П., Данкович Н.О.- Вінниця: Нова Книга, 2019. - 208с.

Додаткова література

1. Бензар І. Судинні аномалії у дітей / І. Бензар, А. Левицький, В. Бліхар. – Тернопіль : ТДМУ, 2017. – 360 с.
2. Васильчишина А.В. Перинатальна анатомія сідничної ділянки / А.В. Васильчишина, Т.В. Хмара, Я.М. Васильчишина. – Чернівці: Медуніверситет, 2017, - 220 с.
3. Гойда Н.Г., Добрянський Д.О., Знаменська Т.К. Уніфікований клінічний протокол "Початкова, реанімаційна і післяреанімаційна допомога новонародженим в Україні". Київ. 2014, 18 с.
4. Клиническое обследование ребенка / А.В. Катилов, Д.В. Дмитриев, Е.Ю. Дмитриева, С.Ю. Макаров. – Винница : Нова книга, 2016. – 560 с.
5. Коноплицький В.С. Апендицит у дітей: вікові особливості клінічних проявів та епонімична симптоматика / В.С. Коноплицький, В.В. Погорілий, О.Г. Якименко, О.О. Фомін. – Вінниця, ТОВ «ТВОРИ». – 2020. – 112 с.
6. Некротизуючий ентероколіт у новонароджених / І.О. Македонський, Т.К. Знаменська, Т.К. Мавропуло, О.М. Горбатюк, О.В. Воробйова. – Житомир.: Видавець О.О. Євнюк, 2019. – 208 с.
7. Рибальченко В.Ф. Порушення випорожнень у дітей: закрепи та енкопрез / В.Ф.Рибальченко, В.В.Бережний, П.С.Русак. – ПП «ІНПОЛ ЛТМ» Київ. – 2018. – 547 с.
8. Рибальченко В.Ф. Синдром закрепів у дітей / В.Ф. Рибальченко, В.В. Бережний, П.С. Русак [та ін.]. – К.:ТОВ «ВІТ-А-ПОЛ», 2015. – 234 с.

9. Слободян О.М. Клінічна анатомія прямої кишки та відхідника / О.М. Слободян, Г.Я. Костюк, В.Г. Дуденко [та ін.]. – Чернівці, 2015. – 180 с.
10. Сушко В.И. Хирургия детского возраста /В.И. Сушко, Д.Ю. Кривченя, В.А. Дегтярь [и др.], под ред.В.И. Сушко, Д.Ю.Кривчени. – Медицина. – 2015. – 568с
11. Nelson texbook of pediatrics, 20th ed. // Elsevier. 2016, 3388 p.